

61.0117 - "בעלי חיים בצה"ל"

תוקף סעיפים מ-1 עד ה-30 מה-1 ביולי 2013

הגדרות

1. בפקודה זו:

- א. "בעלי חיים" - כל בעל חיים, לרבות בעל חיים שעליו הכריז מנהל השירותים הווטרינרים במשרד החקלאות לפי פקודת הכלבת, התרצ"ד-1934, בעל חיים כהגדרתו בחוק צער בעלי חיים [נהגה על בעלי חיים], התשנ"ד-1994 והתקנות שהותקנו מכוחו, וכן חיית בר שהיא ציד או מזיק לפי חוק הגנת חיית הבר, התשט"ו-1955;
- ב. "בעל חיים ייעודי" - בעל חיים שאושרה החזקתו בצה"ל, בהתאם לסעיפים 9 - 12 לפקודה זו;
- ג. "גווייה" - גוויית בעל חיים, כהגדרתה בפקודת מחלות בעלי חיים [נוסח חדש], התשמ"ה-1985, לרבות בשר, עצמות, עור, שלח, פרסות, קרניים, צמר, שיירים או חלק אחר של בעל חיים;
- ד. "דיוור צבאי" - דיוור במתקן צבאי, כהגדרתו בפ"מ 36.0505 בדבר "דיוור צבאי", לרבות שיכוני משפחות משרתי קבע.
- ה. "וטרינר חילי" - הוטרינר החילי בענף בריאות הצבא שבמפקדת קצין הרפואה ראשי;
- ו. "חיית מחמד" - חיה הניתנת להחזקה בבית או בחצרים הסמוכים לו, מהסוגים הבאים - כלב, חתול, מכרסמים קטנים, ארנבות, ציפורים ובעלי כנף [למעט עופות דורסים] וכן דגים; הגדרה זו אינה כוללת חיית בר, חיית משק או חיה האסורה בסחר או בייבוא לפי חוק הגנת חיית הבר, התשט"ו-1955, וחיות אלו לא תיחשבנה חיות מחמד.
- ז. "חיית בר" - כהגדרתה בחוק הגנת חיית הבר, התשט"ו-1955 - יונק, עוף, זוחל או דו-חיים, או כל חלק ממנו, או תולדה שלו, שמקורו בשטח המדינה או מחוצה לו, שאין טבעו לחיות במחיצתו של אדם;
- ח. "בעל חיים משוטט" - בעל חיים ביחידה אשר אינו בעל חיים ייעודי או חיית מחמד;
- ט. "לכידה" - תפיסת בעל חיים משוטט בתחומי יחידה והעברתו למתקן מתאים (תחנת הסגר), בשים לב ובהתאם לנוהלי השירותים הווטרינרים;
- י. "וטרינר" - רופא וטרינרי, שהוא בעל רישיון לפי חוק הרופאים הווטרינרים, התשנ"א-1991, לעסוק ברפואה וטרינרית מטעם משרד החקלאות - השירותים הווטרינרים, הפועל מטעם צה"ל ושאישרו גורמי בריאות הצבא בצה"ל;
- יא. "לוכד" - חייל, עובד צה"ל או גורם חוק (קבלן), שצה"ל מעסיקו בלכידת בעלי חיים משוטטים, בהכנה ללכידה או בהעברת בעלי חיים, אשר הוטרינר החילי אישר להם לפעול בצה"ל בהתאם להתקשרות תקפה עם משרד הביטחון;
- יב. "קצין בעלי חיים" - קצין במנהל הגנת הסביבה שבאגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה, שמונה לעסוק בתחום בעלי החיים (להלן גם בע"ח) ובמגוון הביולוגי מטעם ראש אגף הטכנולוגיה והלוגיסטיקה.
- יג. "רט"ג" - הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים, כהגדרתה בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998.
- יד. "תקרית" - אירוע בטיחות, כמוסדר בהפ"ע 2.0712 בדבר "בטיחות וגהות בצה"ל".

מוגבל

מטרה

2. פקודה זו מטרתה להסדיר את ההחזקה והטיפול בבעלי החיים המצויים במחנות וביחידות של צה"ל, לרבות בעלי חיים ייעודיים, בעלי חיים שמחזיקים אנשי הקבע בדיוור צבאי ובעלי חיים משוטטים.

אחריות

3. ענף בריאות הצבא במקרפ"ר ישמש מנחה וסמכות מקצועית וטרינרית עליונה לתחומי ההחזקה, הטיפול הרפואי בשגרה ובחירום, התברואה ומניעת התחלואה בקרב בעלי חיים ייעודיים ביחידות צבאיות או בעלי חיים משוטטים, הבאים במגע עם כוחות הצבא, וכן, בקרב מי שנפגע מבעל חיים כאמור בסעיפים 25 – 26 לפקודה זו.

4. ענף בריאות הצבא במקרפ"ר, יגבש ויפרסם תורה, תפיסה והוראות בטיחות באמצעות הוטרניר החילי, בכל הנוגע לבעלי חיים ולכל פעילות הנגזרת בפקודה זו: טיפול רפואי, זיהוי ואיתור מצוקה, לכידה, הובלה ופינוי של בע"ח לאחר לכידה, לרבות פינוי בע"ח מת.

5. קצין בע"ח –

- א. יקבע הנחיות ודרישות להחזקת בעלי חיים ייעודיים בהיבט הלוגיסטי והתפעולי, ואלה יהיו תקן מחייב ומשלים להוראות פקודה זו;
- ב. יאסוף ויחזיק מידע על המגוון הביולוגי בצה"ל, תוך הסתייעות במשרדי הממשלה והרשויות, לרבות רט"ג;
- ג. ישמש גורם מנחה ומוקד ידע לגבי הרחקת ציד בלתי חוקי, טיפול במינים פולשים והרחקת בעלי חיים המוגדרים כמזיקים.
- ד. אין בסמכויות הקבועות בסעיפים (א) – (ג) לעיל כדי לגרוע מסמכות ואחריות מקרפ"ר, בנושאים הנוגעים לבריאות הצבא או כדי לסתור את הפקודות וההוראות מחייבות בתחום בריאות הצבא.

שיטה

הוראות לעניין פגיעה בבעלי חיים ופגיעת בעל חיים באדם

6. אסור לפגוע בבעל חיים, להתאכזר אליו, לענותו או להתעלל בו בדרך כלשהי, לרבות בדרך של מניעה או התרשלות במתן טיפול שגרתי או טיפול חירום, או דחיית פעולות החזקה וטיפול וטרינרי.

7. במקרה של פגיעה בבעל חיים או פגיעת בעל חיים באדם, יחולו חובות הדיווח האלה:

- א. חייל שקיבל דיווח או שהיה עד לפגיעה בבעל חיים, לעיניו או להתעללות בו ידווח על כך מייד למפקד היחידה שבה הוא מוצב או שבשטחה הוא נמצא.
- ב. מפקד היחידה ידווח על האמור לקצין הברה"צ (בריאות הצבא) הזרועי או הפיקודי ולוטרניר הזרועי או הפיקודי, וזה ידווח על האירוע לוטרניר החילי; היה בעל החיים חייט בר, ידווח המפקד גם לקצין בע"ח; דיווחים כאמור יועברו ללא שיהוי ובאופן שיאפשר טיפול הולם בבעל החיים.

בלמ"ט

61.0117
פקודות מטכ"ל, 1 אוק' 82

ג. התעורר חשד לעבירה של התעללות, לפי סעיף 2 לחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994, יוודא מפקד היחידה כי דבר קיומו של החשד ידווח לקצין חקירות ביחידת המשטרה הצבאית החוקרת ללא דיחוי.

ד. פגע בעל חיים באדם, במסגרת מתקן צבאי או במסגרת פעילות צבאית - באחריות מפקד היחידה לדווח על התקרית לגופי הבטיחות בצה"ל וכן ולגורמי רפואה כמפורט בהוראת קרפ"ד 606.010.1 – "מניעת מחלת הכלבת בצה"ל"; היה חשד להתרחשות עבירה, לרבות חשד להתרשלנות או רשלנות, יועבר דיווח על כך לרשויות המוסמכות כדי לברר או לחקור את נסיבות העבירה בצה"ל או מחוצה לו, לרבות יחידת המשטרה הצבאית החוקרת, משטרת ישראל, הממונה על צער בעלי חיים במשרד החקלאות או רט"ג.

החזקת בעלי חיים

8. לא יוחזקו בעלי חיים במחנה צבאי או במתקן צבאי, למעט החזקה מן הסוגים האלה:

- א. בעל חיים ייעודי בהתאם להוראות פקודה זו והוראת הקרפ"ד 607.002 "כלבי שירות";
- ב. בעל חיים ברשות חייל בשירות הקבע ומשפחתו, בדיוור צבאי, כקבוע בסעיפים 13 – 19 לפקודה זו;
- ג. בעל חיים המיועד לשמש אדם בעל מוגבלות, כהגדרתו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.

בעלי חיים ייעודיים

9. יחידות צה"ל יחזיקו ויפעילו, בהתאם להוראות פקודה זו, בעלי חיים ייעודיים מסוגים וממינים שונים לצורכי מבצעים, אימונים, אבטחה ומשימות אחרות.
10. לא יוחזקו או יופעלו בעלי חיים ייעודיים ביחידה, אלא לאחר קבלת אישור הוטרנר החילי ואישור קצין בע"ח; בעת הליך האישור ייבחנו היבטי הרפואה ואפשרות מתן הטיפול הוטרנרי, היבטי התברואה, השפעת בעלי החיים על הסביבה והאדם וכן, לעניין חיות בר, עמדת רט"ג.
11. באחריות מפקד יחידה, המחזיקה או המפעילה בעלי חיים ייעודיים, לדאוג לכישה, להחזקה ולטיפול של בעלי החיים הייעודיים, ולתקצב את הפעולות הנדרשות בהתאם להוראת קרפ"ד 607.002 ולהק"א אט"ל 10.9 בדבר "מערך הכלבים בצה"ל".
12. הוטרנר הזרועי והוטרנר הפיקודי יערכו בקרה ופיקוח על מילוי הוראות סעיפים 9 – 11 לעיל.

בע"ח שמחזיקים משרתי קבע בדיוור צבאי

13. משרת צבא הקבע ומשפחתו בדיוור צבאי, רשאים להחזיק בעלי חיים שהם חיות בית (חיות מחמד) בלבד; החזקת חיה שלא הוגדרה בפקודה זו טעונה אישור וטרנר, וכן קבלת אישור מראש מטעם הוטרנר החילי וקצין קצין בעלי החיים.
14. משרת הקבע יישא באחריות אישית לבעל החיים שאושרה לו החזקתו בתחום המתקן הצבאי.
15. על החזקת בעלי חיים כאמור בסעיף 13 לעיל, יחולו הוראות חוק הסדרת הפיקוח על הכלבים, התשס"ג – 2002 והתקנות להסדרת הפיקוח על כלבים, התשס"ה - 2005 וכן כל דין החל על החזקת בעל חיים בידי אדם בישראל, וכן פקודות הצבא.

מוגבל

מוגבל

16. כל הוצאה או חיוב כספי, לרבות חיוב שמקורו בהוראות דין או בהחלטה שיפוטית, הנגזרת מהחזקת בעל חיים, כמפורט בסעיפים 13 – 15, יהיו באחריות משרת הקבע ועל חשבוננו, גם הוצאה או חיוב כספי, לרבות שיפוי בגין כל נזק או פגיעה שנגרמו מבעל החיים, יהיו באחריותו, משרת הקבע שלא החזיר לצה"ל את מלוא הסכום כפי שנדרש הדבר ממנו בכתב מטעם צה"ל או משרד הביטחון, ינוכה הסכום מכספים המגיעים לו, לרבות כספי מענק שחרור.

17. משרת קבע יישא באחריות, לוודא כי בעלי החיים שבאחריותו, המוחזקים בדיוור הצבאי שהוקצה לו, יוחזקו במקום סגור או יקשור יהיו קשורים, באופן המונע הפצת מפגעים, פסולת, לכלוך ומחלות ככל שהדבר אפשרי, ובאופן שיימנע שוטטות ברחבי היחידה, לרבות שוטטות בחצרות או בקרבתן, בדרך או בכביש או במקום ציבורי, כאשר בעל החיים אינו קשור ונשלט על ידי האוחז בהם.

18. מפקד היחידה שבה מתגוררים אנשי הקבע בדיוור צבאי, והמחזיקים בעלי חיים, יהיה אחראי לוודא כי משרתי הקבע יעבירו הודעה אל הווטרין הזרועי או הפיקודי, בדבר החזקת בעלי החיים; דיווח כאמור יועבר בהתאם לטופס המובא בנספח א' לפקודה זו.

19. באחריות הווטרין הזרועיים והפיקודיים לקיים בקרה, פיקוח ומתן הנחיות לגבי הימצאות חיות בית המסתובבות חופשי, שלא על פי פקודה זו, וכן לגבי אופן הטיפול בפסולת ולכלוך (לרבות פרווה, שיירי מזון, צרכים וכיוצא באלו) ובסיכוני מחלות, מזיקים וטפילים הקשורים בבעלי חיים המצויים באזורי מחיית בני אדם.

בע"ח המיועדים לשמש אנשים עם מוגבלות

20. לא יהיה בעובדת היותו של אדם מלווה בבעל חיים שייעודו לשמש אנשים עם מוגבלות לבדה, כדי להגביל או למנוע ממנו להיכנס למתקן צבאי ולהשתמש במתקנים המצויים בו.

בעלי חיים משוטטים או בלתי מורשים

21. באחריות מפקד היחידה למנוע ולצמצם הימצאות בעלי חיים משוטטים או בלתי מורשים ביחידתו, באמצעות הצבת גדרות ומכשולים יעילים להסימת כניסתם לתחומי היחידה ותוך יישום אמצעים לצמצום ההתרבות של בעלי חיים משוטטים כפי שנקבעו לפי חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד-1994.

22. מפקד יחידה יודא כי בשטח יחידתו לא יהיו מקורות מזון זמינים, שמקורם בפעילות אנושית ביחידה, לבעל חיים משוטט ביחידתו, והוא ימנע האכלתו, משחק או מגע עימו בתחומי המתקן הצבאי שהוא אחראי לו.

23. קצין בע"ח, לאחר תיאום עם הווטרין החילי, רשאי להורות למפקד יחידה לנקוט בפעולות שימנעו חדירה או שוטטות של בעלי חיים משוטטים או בלתי מורשים, לתחומי היחידה, לרבות על הפסקת זמינות מזון בשטח היחידה או צמצום מצבת בעלי חיים שלא הורשו כאמור בפקודה זו.

24. לכידה, העברה והסגרה של בעלי חיים משוטטים או בלתי מורשים בצה"ל יתבצעו על פי ההנחיות האלה:

א. מפקד שבתחום יחידתו בעלי חיים משוטטים ידווח למחלקת ברה"ץ הזרועית או הפיקודית; וטרין זרועי או פיקודי יסייר ביחידה, לא יאחר משבוע ימים מקבלת הפנייה, אלא אם קבע הווטרין החילי אחרת.

ב. הווטרין הזרועי או הפיקודי יסייר ביחידה כדי להעריך את הסיכון הנשקף לחיילי היחידה ולבני אדם השוהים בה, וכן את פעולות המניעה הנדרשות כדי לבטל או למזער את הסיכון; כמו

בלמ"ט

61.0117

פקודות מטכ"ל, 1 אוק' 82

כן, יחליט הוטרירנר על הצורך בלכידת בעל החיים, על אופן הביצוע ועל מידת הדחיפות, בהתאם להנחיות הוטרירנר החילי.

ג. בעלי חיים משוטטים שנלכדו, לרבות בעלי חיים שנפצעו, יועברו לתחנת הסגר, לעמותה למען בעלי חיים או לדט"ג, הכל לפי הנחיית הוטרירנר החילי, הזרועי או הפיקודי.

ד. חל איסור על המתת בעל חיים משוטט בשטח היחידה; המתת בעל חיים תתאפשר רק במקרה חריג של צער בעלי חיים, על פי אישור פרטני של וטרירנר, שניתן ביחס לבעל חיים מסוים; ההמתה תיעשה רק על ידי הוטרירנר, על פי הנחיות השירותים הוטרירנרים – משרד החקלאות ובהתאם לחוק צער בעלי חיים התשנ"ד-1994.

25. חייל או עובד צה"ל, אשר בא במגע עם בעל חיים משוטט או ייעודי, בנשיכה, בשריטה או בלקיקה, בין אם ביחידה ובין אם מחוצה לה - מפקד היחידה יודא לאלתר את התייצבות הנחשף לפני רופא, וימלא אחר הוראות הקרפ"ר לעניין מניעת מחלות, לרבות מחלת כלבת. נדרשה הסגרת בעל החיים הייעודי, תעשה ההסגרה כמפורט בהוראת קרפ"ר, בשינויים המחויבים ובהתאם לסוג בעל החיים ולמידת הסיכון הנשקף ממנו.

26. אזרח שנחשף בנשיכה, בשריטה או בלקיקה לבעל חיים ייעודי או משוטט ביחידה – ידווח מפקד היחידה על חשיפתו ליחידת בריאות הצבא הזרועית או הפיקודית לצורך מתן הנחיות ולצורך קבלת החלטה בנוגע לטיפול בבעל החיים הנושך; נדרשה הסגרת בעל החיים הייעודי, תעשה ההסגרה כמפורט בהוראת קרפ"ר 607.002 – "כלבי שירות – כלביה, אחזקה, תברואה וטיפול וטרירנרי", בשינויים המחויבים ובהתאם לסוג בעל החיים ולמידת הסיכון הנשקף ממנו.

27. החליט רופא לשכת הבריאות או קצין בריאות הצבא הזרועי או הפיקודי על הצורך ללכוד את בעל החיים, שאליו הייתה החשיפה - יפעל מפקד היחידה תוך הסתייעות בוטרירנר זרועי או פיקודי, באופן שיקבע הוטרירנר הזרועי או הפיקודי.

28. נתגלתה גוויית בעל חיים ביחידה - מפקד היחידה יפנה את הגווייה על פי הנחיות שיקבל מוטרירנר זרועי או פיקודי, ובשים לב להוראות הבטיחות ולמודל ניהול הסיכונים שאישרו מי שהוסמכו לכך בענף ברה"ץ במקרפ"ר ובמנהל הבטיחות באט"ל, בהתאם להפ"ע 2.0712; לא יחזיק חייל גווייה, לרבות פוחלץ, במתקן צבאי או באפסניה צבאית.

בקרה ופיקוח

29. באחריות מפקד היחידה לדווח לוטרירנר הזרועי או הפיקודי וכן לדווח באמצעות מערכות וגופי הבטיחות בצה"ל, על כל תקרית שבה מעורב בעל חיים; התרחשה תקרית הנוגעת לבעלי חיים שהוא חיית בר, יועבר דיווח נוסף לידי קצין בע"ח.

30. מנהל הגנת הסביבה יערוך ביקורות על יישום הוראות פקודה זו, בכל הנוגע למימוש הוראות קצין בע"ח שנקבעו כאמור בסעיף 5 לעיל.

מוגבל

נספח 1

נספח א' (לפי סעיף 18)

דווח על החזקת בעלי חיים ע"י משרת קבע בדיוור צבאי

אל: הווסרינר הזחעי/הפיקודי

בהתאם להוראות פ"מ 61.0117 בדבר "בעלי החיים בצה"ל", הריני להצהיר כי החל מתאריך:

אני מחזיק בביתי בעל חיים מסוג: _____

גיל בעל החיים: _____

צבע: _____

מין: _____

בעל החיים מוחזק בהתאם להוראות סעיפים 13 – 19 לפקודה הנ"ל.

מספר אישי	דרגה	שם מלא	יחידה ותפקיד	חתימה	תאריך

מוגבל